

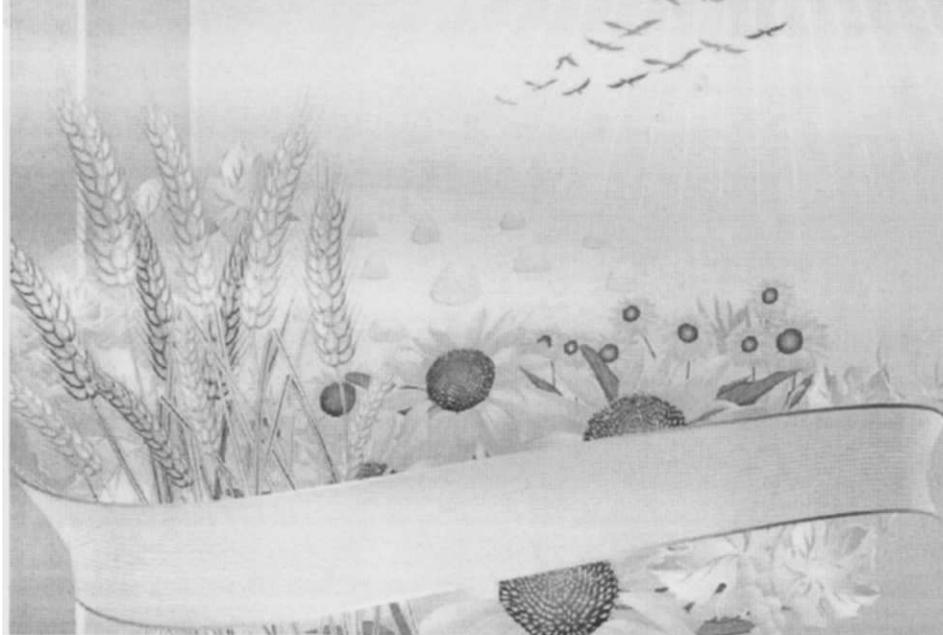

Материалы международной научно-практической
Интернет-конференции:

“АГРАРНАЯ НАУКА: РАЗВИТИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ”

1. Растениеводство
2. Селекция и семеноводство
3. Земледелие
4. Сельскохозяйственные мелиорации
5. Кормопроизводство и луговодство
6. Защита растений
7. Агрохимия и почвоведение
8. Зоотехника и биотехнологии
9. Экономика сельского хозяйства
10. История сельскохозяйственных наук
11. Землеустройство

5 октября 2015 г.

ББК 40
УДК 63

Матеріали міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції «Аграрна наука: розвиток і перспективи». –
Миколаїв: Миколаївська ДСДС ІЗЗ, 2015. – 168 с.

У збірнику наукових праць представлені матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасної аграрної науки, розглядаються загальні питання економіки та управління АПК, рослинництва, тваринництва, зрошуваного та багарного землеробства, селекції та насінництва, захисту рослин та ін. Матеріали збірника наукових праць друкуються за результатами проведення міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Аграрна наука: розвиток та перспективи» 5 жовтня 2015 року.

Матеріали друкуються в редакції авторів.

Рекомендовано до друку Вченю радою Миколаївської ДСДС ІЗЗ, протокол № 5 від 8.10.2015 р.

В сборнике научных трудов представлены материалы, посвященные актуальным проблемам современной аграрной науки, рассматриваются общие вопросы экономики и управления АПК, растениеводства, животноводства, орошаемого и багарного земледелия, селекции и семеноводства, защиты растений и др. Материалы сборника научных трудов печатаются по результатам проведения международной научно-практической Интернет-конференции «Аграрная наука: развитие и перспективы» 5 октября 2015 года.

Материалы печатаются в редакции авторов.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д. екон. наук В.М. Ганганов
(головний редактор)
д. с.-г. наук А.О. Лимар
д. с.-г. наук Л.К. Антипова
д. с.-г. наук В.В. Гамаюнова
д. с.-г. наук В.П. Рибалко
к. с.-г. наук Л.В. Андрійченко
к. біол. наук Н.М. Шахова

Відповідальний за випуск: О.П. Серветник
Технічний редактор В.О. Мілєв

Адреса редколегій:

Миколаївська ДСДС, вул. Центральна, 17,
с. Полігон Жовтневого р-ну
Миколаївської обл., Україна, 57217,
E-mail: miapvp@gmail.com
Тел. (0512) 23 00 18, (0512 23 10 54)

Цициора Я.Г.

к. с.-г. н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

ЯРУСНІСТЬ АГРОФІТОЦЕНОЗУ РЕДЬКИ ОЛІЙНОЇ ТА ЇЇ АГРОТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Сучасна система агротехнологій направлена не лише на максимальну реалізацію потенціалу сільськогосподарських культур, але й на забезпечення певних високих рівнів індивідуальної продуктивності рослин агроценозу. Так, Л.Г. Раменський (1976) відмічав у своїх дослідженнях, що агрофітоценози культурних рослин характеризуються певним типом ярусності, яке являє собою співвідношення груп рослин різної висоти і ступеня розвиненості. В посівах одних культур така ярусність чітко невизначена, в посівах інших вона чітко прослідковується. З іншого боку, за даними Я. Байера (1984) різноякісність рослин в структурі посіву знижує їх продуктивність до 25 %. Технології за автором мають відповідати конкретному ідіотипу рослин, а не загальному їх масиву на одиниці площини, а Н.А. Ламан (1999) повідомляє, що вивчення закономірностей формування вегетативних органів рослин має враховувати характер архітектоніки посіву, просторове розміщення його елементів.

Виходячи з цих тверджень нашими дослідженнями впродовж 2010-2015 рр. у Вінницькому аграрному університеті вивчаються особливості ярусності посів сортів редьки олійної за рахунок обліку індивідуальних морфологічних та вагових характеристик її рослин. У загальну комбіаторику спостережень включено індивідуальну вагу рослин, висоту стебла та його діаметр, площа листя, елементи структури насінневої продуктивності. Враховувались також якісні особливості забарвлення, опущеність та анатомічні особливості плоду та стебла. Вказані показники аналізувались з позиції загального фенологічного розвитку з огляду на інтенсивність проходження міжфазних періодів вегетації та швидкості дозрівання. Вивчення таких чинників має прив'язку до різних способів, схем та трохів сівби редьки олійної.

За результатами отриманих даних встановлено, що для редьки олійної характерне формування ярусності агрофітоценозу, відповідно до якого можна виділити ряд ідіотипів рослин останньої. Причому, ступінь ідентифікації цих ідіотипів посилюється до між фазного періоду цвітіння – плодоношення, коли основні ростові процеси вже завершено. Загалом, для редьки олійної відмічено формування трьох базових ярусів: нижнього, середнього та верхнього. Верхній ярус складається з найбільш розвинутих рослин за всіма характеристиками, середній – із рослин, які визначають вирівняність посіву за всіма параметрами і є визначальними у формуванні його кормової та насінневої продуктивності і нижній – із найменш розвинутих рослин. Частка рослин кожного яруса визначається сукупністю абіотичних чинників вегетації та технологічними параметрами вирощування редьки олійної. Зростання частки рослин верхнього яруса (загальні морфологічні параметри яких, в середньому, на 18 – 25 % євищою, ніж у рослин середнього яруса) відмічається за сприятливого гідротермічного режиму в період розетка – початок бутонізації на фонах із загальною більшою площею живлення однієї рослини. За цих же умов за значного скорочення площ живлення відмічається адекватне зростання як частки рослин верхнього яруса, так і частки рослин нижнього яруса (загальні морфологічні параметри яких, в середньому, на 15 – 50 % є нижчими, ніж у рослин середнього яруса). Загалом підвищення

норми висів за зменшення ширини міжрядь сприяє у редьки олійної формуванню нижнього ярусу і навпаки.

Встановлено також, що фенологічний розвиток рослин редьки олійної різних ярусів протікає по-різному. За усередненим чинником розвиток рослин нижнього та верхнього ярусів протікає більш повільно, ніж рослин середнього ярусу, особливо, що стосується стадій плодоношення. Отримані результати багаторічних досліджень дадуть можливість оптимізувати складні процеси формування адаптивних агрофітоценозів редьки олійної в умовах Лісостепу правобережного.

УДК 633.854.78

Сарангов Э.Г.

магистр

Батыров В.А.

аспирант

ФГБОУ ВПО «Калмыцкий государственный университет»

ПОДСОЛНЕЧНИК – ЦЕННАЯ ХОЗЯЙСТВЕННАЯ КУЛЬТУРА КАЛМЫКИИ

Подсолнечник основная масличная культура в стране, занимающая около 5 млн. га посевной площадь. В последние годы во многих странах мира, наблюдается тенденция роста посевных площадей под этой культурой. Это связано с тем, что современные продуктивные сорта подсолнечника, впервые созданные в нашей стране и вышедшие на мировую арену, дают с единицы площади высокие сборы ценного пищевого масла и белка. В Калмыкии наибольшее распространение среди масличных культур имеют подсолнечник и горчица сизая, занимающая площадь около 35 тыс. га. В настоящее время дальнейшие исследования в области земледелия направлены на разработку новой технологии возделывания подсолнечника на базе широкого применения удобрений и гербицидов, а также использования высокопроизводительной техники. Разработка и внедрение эффективных ресурсосберегающих технологий вызывает необходимость дальнейшего изучения основных агротехнических приемов повышения урожайности, качество продукции и сохранения плодородия почвы.

Целью полевых опытов являлось изучение продуктивности сортов подсолнечника на обычновенных черноземах западной зоны Калмыкии в зависимости от предшественников. Решение основных задач по изучению особенностей роста и развития разных сортов подсолнечника, их водопотребления и сравнительной продуктивности осуществлялось проведением полевого опыта, сопровождающихся необходимыми наблюдениями и учетами. Подсолнечник в севообороте размещают после озимых и яровых зерновых культур, гороха, кукурузы и возвращают на использованное поле не ранее чем 7-8 лет, чтобы снизить поражаемость растений заразихой, вредителями и болезнями. После подсолнечника можно высевать яровые зерновые культуры, но необходимо учитывать, что поле нередко засоряется падалицей подсолнечника, который иссушает почву.

Наиболее высокий урожай в 2013 году - 1,54 т/га обеспечил сорт Донской 60 по озимому предшественнику, по сравнению с урожайностью сорта Азовский - 1,47 т/га. Наряду с урожайностью, другой важнейшей хозяйственной ценностью подсолнечника является применяемой агротехники (табл. 1). В нашем случае, при среднем уровне земледелия, масличность семян была не очень высокой и изменялась от 49,1 до 50,8 % в зависимости от сорта.

Таблица 1 – Масличность семян у сортов подсолнечника по предшественнику озимая

При $W=1$ є повна узгодженість думок експертів; якщо $W=0$, то узгодженість практично відсутня. Статистичне значення коефіцієнта конкордації провіряється за критерієм Пірсона (

). На основі раніше розрахованих даних отримаємо $\chi^2=36,398$. Розраховане значення

співставимо з табличним значенням χ^2 для $n-1$ ступенів свободи та довірчої ймовірності ($P=0,95$ або $P=0,99$). Отже, з ймовірністю 0,95 можна стверджувати, що існує певна узгодженість думок експертів відносно факторів, які впливають на ціноутворення земельних ділянок у м. Дрогобичі.

В результаті виконаних досліджень показано, як за допомогою застосування методу множинного коефіцієнта рангової кореляції можемо встановити пріоритетність факторів в оцінці та визначити ступінь узгодженості думок експертів.

ЗМІСТ

Цициора Я.Г. ЯРУСНІСТЬ АГРОФІТОЦЕНОЗУ РЕДЬКИ ОЛІЙНОЇ ТА ЇЇ АГРОТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	2
Сарангов Э.Г., Батыров В.А. ПОДСОЛНЕЧНИК – ЦЕННАЯ ХОЗЯЙСТВЕННАЯ КУЛЬТУРА КАЛМЫКИИ	3
Гож О.А., Лавриненко Ю.О. ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ ТА МІКРОДОБРИВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ	4
Гиченкова О.Г. АНАЛИЗ ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧЕСКОГО ИСПЫТАНИЯ ПЕРСПЕКТИВНЫХ СОРТОВ КАРТОФЕЛЯ В УСЛОВИЯХ ВОЛГОГРАДСКОЙ ОБЛАСТИ	5
Глушко Т.В., Марченко Т.Ю., Сова Р.С. ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД МІКРОДОБРИВ ТА СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	6
Павловский К.В. ГЕНОФОНД ДИКОРАСТУЩИХ МНОГОЛЕТНИХ КОРМОВЫХ КУЛЬТУР СЕВЕРНОГО КАЗАХСТАНА	7
Любич В.В., Возіян В.В. СКЛОПОДІБНІСТЬ ЗЕРНА СПЕЛЬТИ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ	8
Россихіна-Галича Г.С. ВПЛИВ ГЕРБІЦІДІВ НА АКТИВНІСТЬ СУПЕРОКСИДІСМУТАЗИ ТА КАТАЛАЗИ В ВЕГЕТАТИВНИХ ОРГАНАХ КУКУРУДЗИ	9
Влащук А.М., Колпакова О.С., Кляуз М.А. ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДИ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКУ ПОСІВУ ТА НОРМИ ВІСІВУ	10
Резвякова Е.С. ВЛИЯНИЕ БИОСТИМУЛЯТОРОВ РОСТА НА УРОЖАЙНОСТЬ КРЫЖОВНИКА	11
Штефан Г.И., Шпомер Т.В. ПЕРСПЕКТИВЫ ВОЗДЕЛЫВАНИЯ ЯРОВОГО ТРИТИКАЛЕ В СЕВЕРНОМ КАЗАХСТАНЕ	12
Трохимчук А.І. НАДЗІЙНИ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ СОРТ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОГО ПЕРЕРОБЛЕННЯ	13
Резвякова С.В. ВЛИЯНИЕ БИОСТИМУЛЯТОРОВ НА ЗИМОСТОЙКОСТЬ ОЗИМОЙ ПШЕНИЦЫ	14
Вожегова Р.А., Чекамова О.Л.	15

**Николаевская государственная сельскохозяйственная опытная станция
ИОЗ НААН Украины**

НИКОЛАЕВСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР НАУЧНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ АПК ОБЛАСТИ

СЕРТИФИКАТ

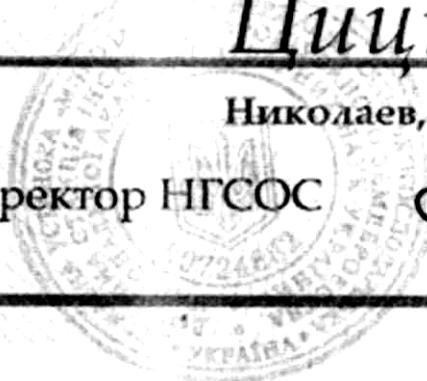
**УЧАСТНИКА МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКОЙ ИНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦИИ**

**«АГРАРНАЯ НАУКА: РАЗВИТИЕ И
ПЕРСПЕКТИВЫ»**

Цицюра Я.Г.

Николаев, 5 октября 2015 года

Директор НГСОС

В.Н. Ганганов

ПРОГРАММА МІЖДУНАРОДНОЇ науково-практическої Інтернет-конференції
«АГРАРНА НАУКА: РАЗВИТИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ»
5 октября 2015 г., web-сайт Николаевской ГСОС ИЗ НАНУ Украины www.misapv.com.ua

Program of International Scientific and Practical Conference
"AGRARIAN SCIENCE: DEVELOPMENT AND PROSPECTS"
October 5, 2015 web-site of Mykolaiv State Agricultural Experimental Station

Секція «Рослинництво» Секція «Растениеводство» Section «Plant growing»

1. Ярусність агрофітоценозу редьки олійної та її агротехнологічне значення (*Цициора Я.Г.*, кандидат с.-г. наук, доцент – Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна)
2. Подсолнечник – цenna хозяйственная культура Калмыкии (*Сарганов Э.Г.*, магистр; *Батыров В.А.*, аспірант – ФГБОУ ВПО «Калмыцкий государственный университет», г. Элиста, Республика Калмыкия, Россия)
3. Вплив стимуляторів росту та мікродобрив на урожайність зерна гібридів кукурудзи в умовах зрошення (*Гож О.А.*, аспірант, мол. н. співробітник; *Лавриненко Ю.О.*, доктор с.-г. наук, професор, член-кореспондент НАН, заст. директора – Інститут зрошуваного землеробства НАН, Херсонська обл., Україна)
4. Аналіз еколого-біологіческого испытания перспективных сортов картофеля в условиях Волгоградской области (*Гиченкова О.Г.*, кандидат с.-х. наук, доцент – ФГБОУ ВПО «Волгоградский государственный аграрный университет», г. Волгоград, Россия)
5. Продуктивність гібридів кукурудзи залежно від мікродобрив та стимуляторів росту в умовах зрошення півдня України (*Марченко Т.Ю.*, кандидат с.-г. наук, ст. н. співробітник – Інститут зрошуваного землеробства НАН, Херсонська обл.; *Глушко Т.В.*, кандидат с.-г. наук, зав. вироб. практики – ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», Херсон, Україна)
6. Генофонд дикорастущих многолетних кормовых культур Северного Казахстана (*Павловский К.В.*, мл. н. сотрудник – ТОО «Научно-производственный центр зернового хозяйства им. А.И. Бараева», Ақмолинская обл., Казахстан)
7. Склоподібність зерна спельти залежно від сорту (*Любич В.В.*, кандидат с.-г. наук, доцент; *Возіян В.В.*, аспірант – Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна)
8. Вплив гербіцидів на активність супероксиддисмутази та каталази в вегетативних органах кукурудзи (*Россихіна-Галича Г.С.*, мол. науковий співробітник – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ, Україна)
9. Продуктивність гібридів кукурудзи залежно від строку посіву та норми висіву (*Влащук А.М.*, кандидат с.-г. наук, ст. н. співробітник; *Колпакова О.С.*, мол. науковий співробітник; *Кляуз М.А.*, мол. науковий співробітник – Інститут зрошуваного землеробства НАН, Херсонська обл., Україна)
10. Вплив біостимуляторів роста на урожайність крижковника (*Резявкова Е.С.*, аспірант – ФГБОУ ВПО «Орловский государственный аграрный университет», г. Орел, Россия)
11. Перспективи возделывания ярового тритикале в Северном Казахстане (*Штефан Г.И.*, зав. лабораторией; *Шпомер Т.В.*, бакалавр – ТОО «Научно-производственный центр зернового хозяйства им. А.И. Бараева», Ақмолинская обл., Казахстан)
12. Надзейний – перспективний сорт для промислового перероблення (*Трохимчук А.І.*, мол. н. співробітник – Інститут садівництва НАН, Київська обл.)
13. Вплив біостимуляторів на зимостойкость озимой пшеници (*Резявкова С.В.*, кандидат с.-х. наук, доцент – ФГБОУ ВПО «Орловский государственный аграрный университет», г. Орел, Россия)
14. Реакція різних сортів проса на умови посухи південного Степу (*Вожегова Р.А.*, доктор с.-г. наук, професор; *Чекамова О.Л.* – Інститут зрошуваного землеробства НАН, Херсонська обл., Україна)
15. Хлебопекарний потенціал озимого тритикале в центральному регіоні Біларусі (*Буйшевич Е.Н.*, кандидат с.-х. наук, доцент; *Шишлова Н.П.*, кандидат біол. наук; *Долгова Е.Л.*, кандидат с.-х. наук – РУП «Научно-практический центр НАН Біларусь по земеделию», г. Жодино, Біларусь)
16. Характеристика сортів гречки за величиною і стабільністю урожайності в умовах рисових зрошувальних систем (*Воронюк З.С.*, кандидат с.-г. наук, ст. н. співробітник – Інститут рису НАН, Херсонська обл., Україна)
17. Строки сівби кукурудзи на зерно в північній частині Степу України (*Носов С.С.*, н. співробітник – Інститут сільського господарства степової зони НАН, м. Дніпропетровськ, Україна)
18. Вплив терміну зберігання зерна пивоварного ячменю якого на процес післязбирального досягнення (*Дудяк І.Д.*, кандидат с.-г. наук, доцент; *Попова Н.М.*, студентка – Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна)
19. Вплив мінерального живлення на врожайність зерна сортів пшениці озимої (*Гамаюнова В.В.*, доктор с.-г.